

פרשת בראשית

(ד, ז) **הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ** — חסיד א' ממדינת רוסיה השתדל והתאמץ עד שאחר יגיעות רבות הגיע על שבת קודש לחצר הגה"ק משינאווא זי"ע. בישבו אצל השלחן הטהור הרהר החסיד בלבו, מדוע אחר כל הטירחות איני מרגיש שום התעוררות לעבודת השי"ת והתנשאות ועליית נשמת. הרגיש הגה"ק בדבר, ובהגיע עת אמירת דברי תורה, פתח פיו הק' ואמר: ישנם אנשים הבאים אלי ורוצים להתרומם ולהתלהב לעבודת הבורא בלי שיתעוררו ויתקנו את מעשיהם בעצמם תחילה. וזאת אין באפשרי, דהא כתיב: **הלא אם תיטיב** — אם תטיב בעצמך בטרם ביאתך הנה ויבוא לך מעצמך התעוררות, רק אז: **שאת** — אסייע לך ותרגיש עלייה לנשמתך. אבל: **ואם לא תיטיב** — עצמך טרם בואך בהכנה ראויה של תשובה ומעשים טובים, אז: **לפתח חטאת רובץ** — הפתח סגור בחטאים והם אין מניחים לך להכנס להקדושה. וגם אני לא אוכל לתת לך התרוממות בעבודת השי"ת, כי אין כוחו של הצדיק אלא לסייע.

(א, א) **בראשית ברא אלקים**. ר' הושעיה רבה פתח (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום [התורה אומרת שקודם הבריאה היתה מגדלת אצלו והיתה לו לשעשועים בכל יום]. אמון [משמעותו] פידוג [מגדל ילדים]. ועוד משמעותו] אמון—מכוסה. [ועוד משמעותו] אמון—מוצנע. (ב"ר א א). — יש לפרש, כי התורה"ק כלולה מג' חלקים: נגלה, נסתר, נעלם. הנגלה הוא התרי"ג מצוות שצונו ית' לשמור ולעשות. והאמנם אין אתנו יודע מהותם וטעמם וסודם, ועכ"ז מחוייבים אנחנו לשמוע בקול ה' יתברך לבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל אף בלי ידיעת טעמי וסודי המצוות. הנסתר הוא טעמי המצוות וסודם, וכאשר נזכה לעשותם ולקיימם לשם ה' כאשר צונו, אז הוא ית' יאיר עינינו ויגלה לנו נפלאות מתורתו הקדושה ויחננו דעה בינה והשכל להבין גם עמקי טעמיה וסודותיה, וכמאמר חז"ל (אבות ו א) ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' ומגלין לו רזי תורה. והנעלם הוא מה שאמרו עליו (ברכות לד:) יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. ועליו נאמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלקים זולתך, אשר בעוה"ז א"א לזכות להתגלותו, כי אם לעתיד לבא. וזהו הכוונה במאמרם כאן: **אמון פדוג** — רומז על חלק הנגלה המלמדנו דעת ומדריכנו בדרך נלך בה ממש כמשל הפדגוג המדריך צעירי הילדים את הדרך ללכת בה. **אמון מכוסה** — הוא תורת הנסתר, שכמו שאפשר לגלות ולהסיר המכסה מעל המכוסה, כן העושה מצות השי"ת בלב ונפש יגל ה' את עיניו להביט באור החכמה וסודות התורה. **אמון מוצנע** — ר"ל נעלם, אשר אין מי שידע מקום כבודה בלתי ה' אהל יעקב לבדו.